

Anonymizované znenie

Preklad

C-276/22 – 1

Vec C-276/22

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

22. apríl 2022

Vnútroštátny súd:

Corte suprema di cassazione

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

11. apríl 2022

Navrhovateľka:

Edil Work 2 S.r.l.

S.T. S.r.l.

Oporca:

STE S.a.r.l.

[omissis]

CORTE SUPREMA DI CASSAZIONE (Najvyšší kasačný súd, Taliansko)

DRUHÝ OBČIANSKOPRÁVNY SENÁT

[omissis][Zloženie senátu]

vyhlásil toto

PREDBEŽNÉ UZNESENIE

vo veci kasačného opravného prostriedku [omissis] podaného

EDIL WORK 2 SRL [omissis], a S.T. SRL [omissis],

- *navrhovateľky* –

proti

STE SARL [omissis],

- *odporníka*–

proti

CM,

- *d'alší účastník konania* -

voči rozsudku č. 8288/2018, ktorý vyhlásil CORTE D'APPELLO di ROMA (Odvolací súd v Ríme, Taliansko),[omissis];

[omissis] [obvyklé formulácie]

Skutkové okolnosti a predmet konania vo veci samej

- 1 V roku 2004 spoločnosť s ručením obmedzeným (s.r.o.) Agricola Torcrescenza, ktorej majetok a činnosť pozostávali výlučne z komplexu nehnuteľností známeho ako Castello di Tor Crescenza (kaštieľ Tor Crescenza) v Ríme, zmenila svoje obchodné meno na STA s.r.l. a premiestnila svoje sídlo do Luxemburského veľkovoľvodstva, kde zmenila svoje obchodné meno na STE s.a.r.l.
- 2 V roku 2010 sa v Luxemburgu konalo mimoriadne valné zhromaždenie spoločnosti, na ktorom bola za jediné konateľku (*gérante*) vymenovaná S. B. Pri tejto príležitosti S. B. udelila F. F., osobe stojacu mimo spoločnosti, generálnu plnú moc a splnomocnila ju na vykonávanie „v Luxemburskom veľkovoľvodstve a v zahraničí, v mene a na účet spoločnosti, všetkých potrebných úkonov

2

Anonymizované znenie

a transakcií, bez výnimky alebo vylúčenia, vždy v rámci medzí predmetu činnosti spoločnosti“.

- 3 V roku 2012 splnomocnenec F.F. previedol [vo forme nepeňažného vkladu] Castello di Tor Crescenza na taliansku spoločnosť ST s.r.l., ktorá sa najprv zmluvou o budúcej kúpno-predajnej zmluve zaviazala prediť kaštieľ M.M. a potom ho previedla [vo forme nepeňažného vkladu] na taliansku spoločnosť Edil Work 2 s.r.l..
- 4 V roku 2013 spoločnosť STE s.a.r.l. podala na talianskom súde v Ríme žalobu proti spoločnostiam ST s.r.l. a Edil Work 2 s.r.l., ktorou sa domáhala určenia neplatnosti oboch zmlúv o vklade z dôvodu neúčinného udelenia plnej moci F.F. zo strany konateľky žalujúcej spoločnosti. Tribunale di Roma (Súd v Ríme, Taliansko), ktorý nezaujal stanovisko k rozhodnému právu, žalobu zamietol, keďže sa domnieval, že splnomocnenie pre F.F. bolo udelené platne.
- 5 Corte d'appello di Roma (Odvolací súd v Ríme, Taliansko), ktorý rozhodoval v druhom stupni, žalobe vyhovel. Odvolací súd predovšetkým potvrdil uplatnenie talianskeho práva, keďže podľa článku 25 zákona o medzinárodnom práve súkromnom (zákon č. 218/1995) sa talianske právo uplatňuje, ak sa „hlavný predmet podnikania“ spoločnosti nachádza v Taliansku, a v prípade spoločnosti STE s.a.r.l. je nesporné, že sa nachádza v Taliansku, keďže komplex Castello di Tor Crescenza predstavuje „jediný a celý majetok“ spoločnosti. Odvolací súd preto rozhodol, že zverenie neobmedzených právomocí týkajúcich sa vedenia spoločnosti (z územného a obsahového hľadiska) tretiemu subjektu vo vzťahu k spoločnosti, akou je F. F., bolo v rozpore s článkom 2381 ods. 2 občianskeho zákonníka (ktorý stanovuje, že štatutárny orgán spoločnosti môže delegovať svoje právomoci len na členov štatutárneho orgánu). Odvolací súd teda vyhlásil, že zverenie právomocí F.F. konateľkou spoločnosti je neplatné a v dôsledku toho vyhlásil dva vklady budovy Castello di Tor Crescenza v prospech dvoch žalovaných spoločností za neúčinné.
- 6 Spoločnosti Edil Work 2 s.r.l. a ST s.r.l. podali na Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko) kasačný opravný prostriedok a predovšetkým spochybnili uplatniteľnosť druhej časti prvého odseku článku 25 zákona č. 218/1995 z dôvodu, že odvolací súd nezohľadnil, že zmysel a rozsah tohto ustanovenia boli zásadným spôsobom ovplyvnené európskym právom, ktoré vyžaduje, aby sa neuplatňovalo, ak je vykladané spôsobom, ktorý je s ním nezlučiteľný.
- 7 Odporca STE s.a.r.l. nesúhlasí s týmto kasačným opravným prostriedkom a zdôrazňuje najmä, že keďže sa hlavný predmet spoločnosti nachádza v Taliansku, účinnosť právomocí zverených F.F. a platnosť následných vkladov v prospech žalujúcich spoločností sa musí preskúmať na základe talianskeho práva bez akéhokoľvek vplyvu výkladu podľa práva Spoločenstva.

Relevantné ustanovenia vnútroštátneho práva:

- 8 Príslušným vnútroštátnym ustanovením je predovšetkým článok 25 zákona č. 218/1995 (Úradný vestník č. 128 z 3. júna 1995). Článok s názvom „Spoločnosti a iné subjekty“ stanovuje, že;

„(1) Spoločnosti, združenia, nadácie a akékoľvek iné verejné alebo súkromné subjekty, aj keď nemajú povahu založenú na členstve, sa riadia právom štátu, na ktorého území bol proces založenia ukončený. Talianske právo sa však uplatňuje, ak sa miesto vedenia nachádza v Taliansku alebo ak sa hlavný predmet podnikania týchto subjektov nachádza v Taliansku.

(2) Právnym predpisom vzťahujúcim sa na spoločnosť sa riadia najmä: a) právna povaha; b) názov alebo obchodné meno; c) založenie, premena a zánik; d) spôsobilosť na právne úkony; e) zriadenie, právomoci a spôsob fungovania orgánov; f) zastupovanie spoločnosti; g) spôsob nadobudnutia a straty postavenia člena alebo spoločníka, ako aj práva a povinnosti spojené s týmto postavením; h) zodpovednosť za záväzky subjektu; i) dôsledky porušenia zákona alebo spoločenskej zmluvy.

(3) Premiestnenie štatutárneho sídla do iného štátu a zlúčenie spoločností so sídlom v rôznych štátoch je účinné, len ak sa uskutoční v súlade s právnymi predpismi dotknutých štátov.“

- 9 Ďalším relevantným vnútroštátnym ustanovením je článok 2507 občianskeho zákonníka, ktorý otvára kapitolu venovanú „Spoločnostiam založeným v zahraničí“, podľa ktorého „výklad a uplatňovanie ustanovení uvedených v tejto kapitole sa uskutočňuje na základe zásad právneho poriadku Európskeho spoločenstva.“

Príslušné ustanovenia práva Únie:

- 10 Pokiaľ ide o právo Európskej únie, relevantné sú ustanovenia o slobode usadiť sa, najmä články 49 a 54 ZFEÚ.
- 11 Článok 49 ZFEÚ stanovuje:

„(1) V rámci nasledujúcich ustanovení sa zakazujú obmedzenia slobody usadiť sa štátnych príslušníkov jedného členského štátu na území iného členského štátu. Zakazujú sa aj obmedzenia, ktoré sa týkajú zakladania obchodných zastúpení, organizačných zložiek a dcérskych spoločností štátnymi príslušníkmi jedného členského štátu na území iného členského štátu.

(2) Sloboda usadiť sa zahŕňa aj právo zahájiť a vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť, založiť a viesť podniky, najmä spoločnosti v zmysle druhého pododseku článku 54, za podmienok stanovených pre vlastných štátnych príslušníkov právom štátu, v ktorom dochádza k usadeniu sa, pokiaľ ustanovenia kapitoly o pohybe kapitálu nestanovujú inak.“

- 12 Článok 54 ZFEÚ stanovuje:

„(1) So spoločnosťami založenými podľa zákonov členského štátu a ktoré majú svoje sídlo, ústredie alebo hlavné miesto podnikateľskej činnosti v Únii, sa pre účel tejto kapitoly zaobchádza rovnako ako s fyzickými osobami, ktoré sú štátnymi príslušníkmi členských štátov.

(2) Spoločnosťami sa rozumejú spoločnosti založené podľa občianskeho alebo obchodného práva vrátane družstiev a iných právnických osôb podľa verejného alebo súkromného práva s výnimkou neziskových spoločností.“

Príslušné rozsudky Súdneho dvora Európskej únie

- 13 Judikatúra Súdneho dvora k otázke slobody spoločností usadiť sa je rozsiahla.
- 14 V súvislosti s týmto návrhom na začatie prejudiciálneho konania je potrebné uviesť najmä tieto rozsudky:
- rozsudok z 27. septembra 1988, *Daily Mail and General Trust* (81/87, EU:C:1988:456)
 - rozsudok z 9. marca 1999, *Centros* (C-212/97, EU:C:1999:126),
 - rozsudok z 5. novembra 2002, *Überseering* (C-208/00, EU:C:2002:632),
 - rozsudok z 30. septembra 2003, *Inspire Art* (C-167/01, EU:C:2003:512),
 - rozsudok z 13. decembra 2005, *SEVIC Systems* (C-411/03, EU:C:2005:762),
 - rozsudok z 12. septembra 2006, *Cadbury Schweppes* (C-196/04, EU:C:2006:544),
 - rozsudok zo 16. decembra 2008, *Cartesio* (C-210/06, EU:C:2008:723),
 - rozsudok z 29. novembra 2011, *National Grid Indus* (C-371/10, EU:C:2011:785),
 - rozsudok z 12. júla 2012, *VALE* (C-378/10, EU:C:2012:440),
 - rozsudok z 25. októbra 2017, *Polbud* (C-106/16, EU:C:2017:804).
- 15 Spomedzi týchto rozsudkov má pre prejednávanú vec osobitný význam rozsudok *Polbud*. Vo veci predloženej Súdnemu dvoru Európskej únie čelila poľská spoločnosť, ktorá sa rozhodla premiestniť do Luxemburska len svoje sídlo s cieľom podriaďiť spoločnosť luxemburskému právu bez zániku jej právnej subjektivity, námietke pri podaní návrhu o výmaz z obchodného registra, že nepredložila dokumentáciu o likvidácii. Poľský Najvyšší súd, na ktorú sa *Polbud* obrátila potom, ako boli zamietnuté dva návrhy o výmaz sa v prvom rade pýtal Súdneho dvora, či sloboda usadiť sa sa uplatňuje na premiestnenie registrovaného sídla spoločnosti, založenej podľa práva členského štátu, na územie iného

členského štátu, s cieľom jej premeny na spoločnosť podľa práva tohto druhého členského štátu, bez premiestnenia skutočného sídla uvedenej spoločnosti.

- 16 Súdny dvor vyhlásil, že sloboda usadiť sa sa vzťahuje na situáciu, v ktorej sa spoločnosť založená podľa právnej úpravy členského štátu chce premeniť na obchodnú spoločnosť podľa práva iného členského štátu, pričom je splnené kritérium stanovené týmto druhým členským štátom na účely väzby spoločnosti na jeho vnútroštátny právny poriadok, aj vtedy, keby táto spoločnosť vykonávala v prvom členskom štáte svoje hlavné, či dokonca všetky hospodárske činnosti (pozri bodov 34, 38 a 44 rozsudku Polbud).

Stručné zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 17 V prejednávanej veci ide o kapitálovú spoločnosť (spoločnosť s ručením obmedzeným), ktorá bola pôvodne založená podľa talianskeho práva, bola vymazaná z obchodného registra a po premene na luxemburskú spoločnosť premiestnila svoje sídlo do Luxemburska, pričom miesto jej podnikateľskej činnosti zostalo v Taliansku.
- 18 Skutkový a právny kontext je odlišný od kontextu, v ktorom bol vynesенý rozsudok vo veci Polbud. V prejednávanej veci, rovnako ako vo veci Polbud, ide o spoločnosť, ktorá rozhodla o premiestnení svojho sídla do Luxemburska, pričom miesto jej podnikateľskej činnosti zostalo v členskom štáte pôvodu.
- 19 *[omissis] [Aspekt, ktorý vnútroštátny súd nepovažuje za relevantný]*
- 20 Talianske právo umožňuje premenu talianskych spoločností na zahraničné spoločnosti: v článku 25 ods. 3 zákona o medzinárodnom práve súkromnom (bod 8 vyššie) sa totiž stanovuje, že „premiestnenie štatutárneho sídla do iného štátu a zlúčenie spoločností so sídlom v rôznych štátoch je účinné, len ak sa uskutoční v súlade s právnymi predpismi dotknutých štátov.“ Ustanovenie preto uznáva premiestnenie sídla pod podmienkou, že premiestnenie je platné nielen podľa právneho poriadku cieľového štátu, ale podľa všetkých právnych poriadkov dotknutých štátov. Podľa talianskej judikatúry premiestnenie sídla neznamená zánik právnej subjektivity spoločnosti po výmaze spoločnosti z talianskeho obchodného registra *[omissis] [vnútroštátna judikatúra]*.
- 21 V tejto veci ide o otázku rozhodného práva v prípade spoločnosti, ktorá premiestnila svoje sídlo do členského štátu Únie, avšak si ponechala miesto podnikateľskej činnosti v členskom štáte pôvodu.
- 22 Sporné je najmä to, či zverenie vedenia konateľkou spoločnosti tretiemu subjektu sa má posudzovať na základe práva štátu usadenia, v ktorom má spoločnosť svoje súčasné sídlo, alebo práva štátu pôvodu, v ktorom zostalo miesto podnikateľskej činnosti.
- 23 *[omissis] [Odkaz na body 5 a 8]*

- 24 Prvá časť článku 25 ods. 1 určuje ako kritérium väzby pre určenie rozhodného práva pre spoločnosť miesto, kde bol ukončený proces jej založenia, čím sa volí kritérium založenia. V druhom odseku sa potom spresňuje, ktoré profily sa majú zahrnúť do rozsahu pôsobnosti tohto pravidla prostredníctvom zoznamu (bod 8 vyššie), ktorý nie je vyčerpávajúci, ale len ilustratívny, v dôsledku čoho sa na všetky otázky týkajúce sa vzniku, charakteristík, organizačnej štruktúry a vnútorného a vonkajšieho fungovania spoločnosti vzťahuje právny poriadok podľa miesta založenia.
- 25 Druhá časť prvého odseku článku 25 však obsahuje korekciu kritéria zlúčenia a rozširuje talianske právo na spoločnosť, ktorá, hoci bola zlúčená na území iného štátu, má v Taliansku „miesto vedenia“ alebo „hlavný predmet“ svojej činnosti.
- 26 Opravné kritérium hlavného predmetu činnosti spoločnosti považoval odvolací súd v prejednávanej veci za uplatniteľné, a preto posudzoval pridelenie právomocí F. F. konateľkou podľa talianskeho práva obchodných spoločností a podľa jeho uplatňovania judikatúrou.
- 27 Je potrebné uviesť, že k udeleniu plnej moci pre F.F. došlo na mimoriadnom valnom zhromaždení spoločnosti STE s.a.r.l., ktoré sa konalo v Luxembursku. Na základe tejto plnej moci F.F. previedol komplex nehnuteľností, ktoré predstavujú miesto podnikateľskej činnosti spoločnosti, úkonom, ktorý sa uskutočnil v Taliansku (k vkladu došlo na zasadnutí talianskej spoločnosti S.T. s.r.l.).
- 28 Zlučiteľnosť druhej časti prvého odseku článku 25 so slobodou spoločností usadiť sa spochybnili žalujúce spoločnosti v konaní pred týmto súdom.
- 29 Pri skúmaní tejto otázky sa podľa názoru senátu majú zohľadniť tieto skutočnosti.
- 30 Podľa výkladu slobody spoločností usadiť sa, ktorý podal Súdny dvor Európskej únie (pozri rozsudky uvedené v bode 14 vyššie), táto sloboda zahŕňa právo spoločnosti založenej v súlade s právnymi predpismi členského štátu premeniť sa na spoločnosť podľa práva iného členského štátu, pokiaľ sú splnené podmienky vymedzené právnymi predpismi tohto druhého členského štátu a konkrétne kritérium stanovené týmto posledným uvedeným členským štátom na účely väzby spoločnosti na jeho vnútroštátny právny poriadok.
- 31 Keďže v práve Únie neexistuje jednotné vymedzenie pojmu kolízne kritérium určujúce vnútroštátne právo, ktoré sa vzťahuje na obchodnú spoločnosť, toto vymedzenie patrí v súlade s článkom 54 ZFEÚ do právomoci každého členského štátu. V článku 54 ZFEÚ sa kladú na rovnakú úroveň kolízne kritériá sídlo, ústredie a hlavné miesto podnikateľskej činnosti spoločnosti (pozri odôvodnenie 3 smernice EÚ 2019/2121 z 27. novembra 2019, ktorou sa mení smernica EÚ 2017/1132, pokiaľ ide o cezhraničné premeny, zlúčenia alebo splynutia a rozdelenia, Úradný vestník EÚ z 12. decembra 2019, séria L, č. 321).
- 32 Z toho dôvodu, ako sa objasňuje v judikatúre Súdneho dvora (pozri rozsudok Polbud, bod 44), skutočnosť, že sa premiestňuje iba sídlo (a nie ústredie ani

hlavné miesto podnikateľskej činnosti), ako taká nevyklučuje uplatnenie slobody usadiť sa podľa článku 49 ZFEÚ.

- 33 Je teda potrebné odpovedať na otázku, či sloboda usadiť sa znamená, že spoločnosť, ktorá si zachovala miesto svojej podnikateľskej činnosti v štáte pôvodu, podlieha právu cieľového štátu, nielen pokiaľ ide o jej založenie, ale aj pokiaľ ide o jej vedenie, tak do vnútra ako aj navonok, keďže v prejednávanej veci bola právomoc vedenia udelená tretiemu subjektu vo vzťahu k spoločnosti, čo malo rozhodujúci vplyv na činnosť spoločnosti.
- 34 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že článok 49 ods. 2 ZFEÚ sa venuje slobode usadiť sa v súvislosti so založením a vedením spoločností a že v odôvodnení 2 uvedenej smernice EÚ 2019/2121 z 27. novembra 2019 sa zdôrazňuje, že sloboda usadiť sa znamená, že nielen založenie, ale aj vedenie spoločností sa musí vykonávať za podmienok stanovených v právnych predpisoch členského štátu usadenia; smernica 2019/2121 v článku 1 hovorí o premene na „kapitálové spoločnosti, ktoré sa riadia právom iného členského štátu“ (treba poznamenať, že taliansky zákonodarca smernicu zatiaľ neprebral a návrh vykonávacieho právneho predpisu o udelení právomocí vláde, sa nachádza v parlamente).
- 35 Pokiaľ ide o talianske právo, treba tiež pripomenúť, že v roku 2003 v rámci reformy obchodného práva legislatívnym dekrétom č. 6/2003 bol vložený na začiatok kapitoly venovanej spoločnostiam založeným v zahraničí článok 2507 občianskeho zákonníka (bod 9 vyššie), podľa ktorého sa nielen výklad, ale aj uplatňovanie ustanovení tejto kapitoly uskutočňuje na základe zásad právneho poriadku Spoločenstva. *[omissis] [Odkazy na príslušnú doktrínu]*
- 36 Na záver možno konštatovať, že európske právo obsahuje indície, ktoré naznačujú, že do práva cieľového štátu, ktoré sa uplatňuje na spoločnosť, ktorá premiestnila svoje sídlo do tohto štátu, sú zahrnuté ustanovenia týkajúce sa jej fungovania a vedenia. Skutočnosť, že v prejednávanej veci ide o úkon vedenia spoločnosti, ktorý má vplyv na jej činnosť, pričom tá prebieha v Taliansku, teda v štáte pôvodu, v ktorom si spoločnosť zachovala svoju právnu subjektivitu, však podľa názoru senátu ponecháva priestor na pochybnosti, že predmetný úkon vedenia by sa mal posudzovať skôr z hľadiska práva a súdneho výkladu podľa talianskeho práva než luxemburského práva.
- 37 Preto napriek skutočnosti, že judikatúra Súdneho dvora v oblasti slobody spoločností usadiť sa je v súčasnosti rozsiahla, senát sa domnieva, že je potrebné predložiť otázku výkladu práva spoločností usadiť sa, ktorá vznikla v prejednávanej veci, Súdnemu dvoru Európskej únie, a to aj vzhľadom na to, že táto otázka bola predložená kasačnému súdu, proti ktorého rozhodnutiam nie je - okrem výnimočných prípadov - možné podať opravný prostriedok.

Návrh na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru

- 38 Z tohto dôvodu je nevyhnutné požiadať Súdny dvor, aby na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie rozhodol o tejto prejudiciálnej otázke:

„Bránia články 49 a 54 Zmluvy o fungovaní Európskej únie tomu, aby členský štát, v ktorom bola spoločnosť (spoločnosť s ručením obmedzeným) pôvodne založená, na ňu uplatnil ustanovenia vnútroštátneho práva týkajúce sa fungovania a vedenia spoločnosti, ak spoločnosť po premiestnení svojho sídla a opätovnom založení podľa práva cieľového členského štátu zachováva miesto svojej podnikateľskej činnosti v pôvodnom členskom štáte a predmetný úkon vedenia má rozhodujúci vplyv na činnosť spoločnosti?

39 [omissis]

[omissis] [obvyklé formulácie]

Rozhodnuté v Ríme [omissis] 11. januára 2022 [omissis]

[omissis]

PRACOVNÝ DOKUMENT